6

DE ANEURYSMATE VARICOSO.

THESES ANATOMICO-CHIRURGICÆ.

QUAS, DEO JUVANTE, & Præside M. FRANCISCO CHOPART, scholarum Moderatore designato, Professore Regio, Consiliario & antiquo Academiæ Regiæ Chirurgiæ pro commercio litterarum extraneo Commissario, tueri conabitur JACOBUS RENATUS DUVAL, Argentomæus, Artium liberalium in almâ Universitate Cadomensi Magister, nuper in scholis Chirurgiæ practicis alumnus, & Theseos auctor.

Die Lunæ 12ª mensis Junii, anno 1786, à sesqui-secundâ post meridiem ad septimam.

PARISIIS,
IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.
PRO ACTU PUBLICO,
ET
MAGISTERII LAUREA.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii, necnon Academiæ Typographi, viâ Cythareâ.

M. DCC. LXXXVI.

PROBATISSIMO VIRO,

REBUS IN CHIRURGICIS INCLYTO,

D.D. JOANNI DE LA PORTE

ANTIQUO COLLEGII PRÆPOSITO ET QUÆSTORI,

REGIÆ CHIRURGIÆ ACADEMIÆ CONSILIARIO,

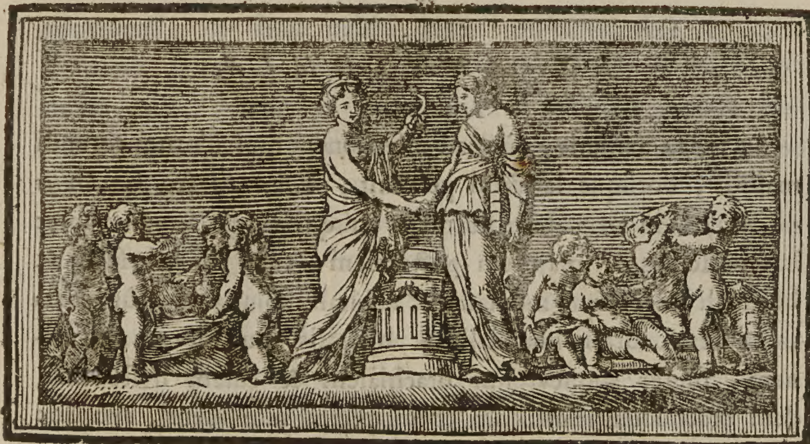
IN GRATI ANIMI MEMORIAM,

HOS-CE LABORUM FRUCTUS

DICAT, VOVET ET CONSECRAT

EJUS DEDITISSIMUS ALUMNUS

J. R. DUVAL.

DE

ANEURYSMATE VARICOSO.

TUMOR ſanguineus, qui ſuam ab arteriâ dilatatâ, ſectâ aut ruptâ originem habet, *Anevryſma* nuncupatur : quod quidem in verum, ſpurium, & varicoſum dividitur, prout ſanguis vel intra parietes arteriæ ultra modum expanſos continetur, vel exundans in telam *circumjacentem* diffluit, aut in venam vicinam è communi vulnere transfunditur, eamdemque dilatat, ac varicoſam reddit. De hâcce tertiâ & ſingulari Aneuryſmatis ſpecie, quam à ſe detectam, apprimè deſcripſit, obſervationibuſque illuſtravit & confirmavit celeberrimus *Hunter* (1) tantùm dicere animus eſt in noſtro Programmate, præmiſſâ deſcriptione vaſorum anatomicâ, quæ in flexurâ cubiti lædi poſſunt.

(1) *Medical obſervations by a Society of Phyſicians in London*, *vol.* 1, *p.* 340, *vol.* 2, *p.* 390, *vol.* 3, *p.* 110, *vol.* 4, *p.* 377 & 382.

EX ANATOMIA.

ARTERIA axillaris; cùm ad infertionem mufculorum rotundi majoris, dorfique latiffimi pervenit, *humeralis* feu *brachialis* dicitur; indè ad cubiti flexuram obliquè vergit. Supernè inter hos mufculos & majorem pectoralem, cum venis bafilicâ & brachiali, nervifque mediano & cubitali conjungitur; tùm juxta interiorem coraco-brachialis & bicipitis mufculorum marginem, fubter aponevrofim brachialem & cutem defcendit; dein brachialem mufculum & bicipitem interfluens, fub hoc reconditur; ibi à venâ bafilicâ difcedens, folam brachialem, nervumque medianum comites affervat: undè fecundùm bicipitem & brachialem mufculum, aponevrofi tegumentifque velata refurgit. Exindè bicipitem inter & rotundum pronatorem prolapfa, cubiti flexum affequitur, ibi modò anticè modò internè bicipitis tendinem attingit, fimulque fæpiùs venæ feu bafilicæ, feu medianæ bafilicæ, aponevrofi interjectâ, firmiter fubhæret.

In hocce fpatio arteria brachialis multos hùc illùc ejicit ramos qui multiplicem poft divifionem, cum ramulis cubiti recurrentibus varias ineunt anaftomofes, & in brachium penitùs diftribuuntur. Quemdam interdùm nunc in fupernâ, nunc in mediâ brachii parte, adeò magnum ut trunci divifio reputari poffit, ramum producit; hic haud raròcum venâ cephalicâ junctus, aponevrofi & tegumentis obvolutus, fecundùm externum brachii latus ad ejus flexuram excurrit & ibi arteria *Radialis* dicta, cubiti mufculos pervadit & irrigat. Alter aliquandò, at infrequentiùs, eâdem ex arteriâ exurgit ramus qui inter mufculos rotundum majorem & bicipitem errat; is modò fubcutaneus venam bafilicam allambit, modò cubitali fubjectus

aponevrosi, in flexu cubiti subter musculos sese recondit.

Arteria brachialis sæpè sæpiùs duobus transversis infra articulum digitis, binos in ramos finditur; hi sunt arteriæ *Radiaa* & *Ulnaris*: aliàs autem sub axillâ peragitur divisio; tunc altera internum, altera externum juxta latus brachii declinat propago: quolibet in casu, multiplici sobole anastomosique repetitâ totum aspergunt brachium.

Ad flexuram cubiti tres reperiuntur venæ, cephalica, basilica, & brachialis. Cephalica vena ad medium axillaris enascitur: tum inter musculos deltoïdem pectoralemque majorem vergens, hujusce adhæsionem attingit; undè aponevrosi perfossâ, subter cutem, externum bicipitis marginem semper comitatur, & cubiti flexum assequitur: tunc bipartita duos exhibet ramos. Interior cum exteriore ramo venæ basilicæ coitionem facit; est cephalica mediana quæ modò gracilis, modò magna, nervo musculo-cutaneo connexa, aponevrosim inter & cutem jacet. Exterior autem ramus tanquam cephalica continua, ad externum cubiti & ejus flexuræ latus, subter cutem progreditur, ramulis venarum medianæ communis & ulnaris, suos antrorsùm & retrorsùm emissos permiscet, & ad manum sese projicit.

È venâ axillari divisâ oriuntur basilica & brachialis; prior ceu truncus semper aponevrosim inter & tegumenta, secundùm interius brachii latus declinat, & cubiti flexuram petit; ibi ante arteriam vel ad illius oram procedit, & huic, aponevrosi mediante, non raro connectitur, adeò ut arteriæ pulsûs fit vena particeps. Dein truncus bipartitus exteriorem emittit propaginem: illa scilicet basilica mediana, sæpiùs arteriæ, interdùm tendini musculi bicipitis, aponevrosi interpositâ, decussatim adhæret; indè cum medianâ cephalicâ communem medianam producit, quæ in anticam partem cubiti, multâ

diſtributione, variâque anaſtomoſi ſerpit & vagatur. Interior autem propago, *cubitalis* dicta, internè juxta cubitum deſcendit, & ad manum protenſa diſpergitur.

Hæ venæ nunquam non cutem inter & aponevroſim prolabuntur, reteque vaſculoſum haud parvum contexunt; profunda autem vena, nempe brachialis, quæ arteriam ejuſdem nominis ſectatur, & ad cubiti flexuram quadripartitò diffinditur, duos arteriæ radiali, duos etiam ulnari ſatellites ſubminiſtrat ramos, qui multiplici inter ſe & cum venis ſubcutaneis anaſtomoſi peractâ, palmam amplectuntur.

È CHIRURGIA.

VARIIS nominibus inſignitur Aneuryſma varicoſum, vel venoſum; à quibuſdam *Aneuryſma per anaſtomoſim cum venâ* dicitur, à tranſitu ſanguinis arteriæ vulneratæ in venam huic incumbentem & ſimul perfoſſam: ab aliis *varix Aneuryſmaticus* vocatur, eò quòd ſit tumor in venis cum corde ſynchronicè pulſans. Ut ut ſit, quicumque de hâc Aneuryſmatis ſpecie diſſeruerunt, illam à venæ ſectione tam infeliciter inſtitutâ repetunt, ut venâ ex toto pertusâ pertundatur quoque ſubjacens arteria, & indè in venâ tumor oriatur.

Quomodò autem efformari poſſit hocce Aneuryſma, facilè ſequentia attendenti patebit. Vix phlebotomo minùs ſolerter in venam & in arteriam, uno ictu, adacto, ſanguis vehementer & ſaltuatìm per venam ejicitur: cubito alligato, brevì cutis venæque commune vulnus cicatrice obducitur; illud verò quod arteriæ & venæ poſteriùs inflictum fuit, apertum remanet; undè quædam inter hæc duo vaſa naſcitur anaſtomoſis quâ ſanguis arterioſus inſolitum ſibi proſpicit iter, & in venæ parietes tantâ vi arietat, ut varicoſam & pulſantem reddat,

ſicque viâ breviori cum ſanguine venoſo ad fontem revertatur.

In quibuſdam caſibus, ope levioris inflammationis coadunantur, &, ut ita dicam, conferruminantur duo vaſorum vulneratorum orificia, adeò ut uno foramine inoſculentur; tunc tumor Aneuryſmaticus in venâ tantùm apparet, & pro canalis venoſi dilatatione accipi poteſt. In aliis verò, & quidem rariſſimis, ſanguis ex arteriâ vulneratâ, ſi non ita detur facilis ad venam tranſitus, in aream textûs cellularis ambientis innititur, ipſam dilatat, & ibi parvum tumorem efformat à venâ dilatatâ vix diſtinguendum: *Hunter Medical. Obſervations*, *vol.* 2, *p.* 402.

Varia etiam diſcrimina reperiuntur in hâcce Aneuryſmatis ſpecie, prout ſanguis arterioſus in unam aut in plures venas & earum ramos irrumpit. Modò unica vena dilatatur; hujus rei exemplum clar. hujuſce Actûs Præſes apud filiam Londini vidit, cui ſecta baſilica tumorem in ipſâ cicatrice valdè prominentem, ſuprà & infrà latè ſenſim evaneſcentem efformabat: modò autem omnes venæ brachii dilatantur, ut patet ex obſervationibus celeb. *Hunter* & *Cleghorn*, qui variis in ſubjectis & baſilicam & medianam & cephalicam (hanc autem poſtremam ad jugulum uſque) diſtenſas & varicoſas viderunt; quod quidem oriri videtur à valvularum decurſu.

Ut plurimùm occurrit Aneuryſma varicoſum in brachio poſt ſectas venas, vel baſilicam, vel medianam, quæ arteriæ brachiali paulò ſupra hujuſce bipartitionem, incumbunt: verùm licèt dictarum venarum inciſio frequentiorem huicce morbo cauſam præbeat, quandòque tamen à vulnere inflicto in aliâ quâcumque parte, ubi venæ ſuper arterias decurrunt, obſervari poteſt.

Ex dictis, ſigna Aneuryſmatis varicoſi facilè deſumuntur: ſtatim atque ferrum è vulnere educitur, ſanguis, prout magno cum impetu & ſaltu prorumpit, plùs minùsve difficulter coercetur, & primis inſtantibus, haud levem ecchymoſim

exhibet. Sublatis fasciis, in loco vulneris ad magnitudinem avellanæ tumor exoritur, qui brevi temporis spatio increscit ad statum quem semper servaturus est; subtercutaneus videtur, circumscriptus, & si solam venam tenet, ferè oblongus, inæquali amplitudine gaudens, aut magis expansus ad locum cicatricis quàm secundùm venæ decursum; præterea pulsat arteriarum more, & sæpè tantâ donatur pulsatione, ut hæc oculo conspici queat: quin imò mollis est, prementi digito cedit, & ex toto delitescit; mox verò, ablatâ pressione, ad priorem statum resurgit; tandem cutis adnatæ color non immutatur; absunt etiam calor & dolor.

Aliis verùm & propriis signis rectiùs dignoscitur illud Aneurysma, scilicet; 1°. dilatatione præternaturali unius venæ, & quandòque venarum vicinarum quæ pariter varicosæ fiunt: 2°. pulsu pulsui arteriarum synchrono, inter quem sanguis strepitum edit persimilem sibilo aeris per fissuram transeuntis, seu, juxta celeber. *Hunter*, cum sono ultimo litteræ *R* à quibusdam in pronunciando nimis protractæ, comparandum; præter hunc pulsum, adest in tumore & in propioribus venis motus tremulus haud ægrè perspiciendus. Quæ quidem signa auctoritate summorum virorum maximè nituntur. Illustriss. *Hunter*, in hanc Aneurysmatis speciem imprimìs attentus, ut de genuinâ mali naturâ certiorem se redderet, in duabus ægris quas hoc morbo laborantes ipsi videre contigit, quædam experimenta coram peritis in arte Magistris, & ad annum 1773 præsente clariss. hujusce Actûs Præside instituit; hæc paucis commemorare haud supervacaneum ducimus.

Sex ante annos circiter, in sectione venæ basilicæ, arteria subjecta simul læsa fuerat, apud filiam jam memoratam (pag. 5) cujus in brachio statim tumor Aneurysmaticus ad avellanæ magnitudinem ortus fuit; tum ad tres nimirùm pollices extensa erat

supra

ſupra & infra cubiti flexum, ſecundùm venæ baſilicæ tractum: nec mediana, nec cephalica intumeſcebant, dum in aliis ægris hæ venæ multò craſſiores aut varicoſæ redduntur: pulſatio & motus tremulus in baſilicâ valdè tumidâ tactu leviſſimo percipiebantur, & aure admotâ, audiebatur quidam ſtrepitus qui, arteriâ ad mediam humeri partem compreſsâ, omninò ceſſabat. Pendulo brachio, tumor longè expanſus ac durior; elato, detumeſcebat ac mollior fiebat: repetitâ ſupra cubitum arteriæ compreſſione, prorsùs ſidebat, quamvis nullus digitorum preſſus in venis ſurſùm exerceretur; ceſſante verùm compreſſione, ſanguis illicò ad baſilicam tendens, illam magnoperè diſtendebat, licèt brachium elatum eſſet. Si rursùs ad locum memoratum, arteria ſeorsùmque venæ varicoſæ anteà collapſæ pars ſuperior comprimerentur, tum pedetentìm renaſcebatur tumor; ſed nec eâdem amplitudine, nec eodem renixu, nullâque pulſatione ac ſuccuſſu tremulo donabatur; mox digito qui ſeparatìm venam premebat, ſublato, & brachio ſursùm elato, iterùm deſidebat: verùm ad priorem revertebatur ſtatum cum pulſu motuque tremulo, ſimul atque omnis arteriæ preſſus remittebatur. Demùm ligaturâ infra tumorem venoſum ità cubito injectâ, ut arteriæ pulſus ad carpum non perſentiretur, peractis ſimul in ipſum tumorem, ab inferioribus ad ſuperiora, levioribus & alternis compreſſionibus, alternatìm collabebatur & recrudeſcebat.

Alter caſus circa mulierem verſatur, cui quatuordecim abhinc annis, baſilica & arteria phlebotomo ſectæ fuerant; brevi tempore in lucem prodiit tumor Aneuryſmaticus, cujus hæc erant ſymptomata. Omnes cubiti venæ, & imprimis baſilica, ad duos pollices ſupra & infra articulum valdè tumeſcebant. Tum ſive prope locum vulneratum cubitus ligaturâ conſtringeretur, ſive non, modò à compreſſione adhibitâ collabe-

bantur venæ, vix autem ceſſante, turgeſcebant; modò etiam venarum diameter minuebatur, cùm arteriæ foramen obduceret premens digitus, quo remoto, expandebatur. Cubiti flexum occupabat tumefactio, & arteriæ tractum conſequebatur. Hæc arteria amplitudine inſolitâ, pulſuque fortiori vigebat; venæ varicoſæ arteriarum more vibrabantur, & ſibilo ac motu tremulo afficiebantur fortiori ad locum inciſum, ſuprà & infrà paulatìm evaneſcente.

Similia & partìm alia experimenta fuerunt inſtituta à clariſſimo *Cleghorn* in juvene qui, ſectâ pariter venâ baſilicâ & arteriâ humerali, *varice*, ut vocat, *Aneuryſmatico* corripiebatur. Tumor ad magnitudinem avellanæ primùm evectus, in poſterùm non increvit; venæ vicinæ etiam ultra modum erant expanſæ. Pulſatio & concuſſio tremula cum ſtrepitu in baſilicâ manifeſtæ, in medianâ debiliores, omnium minimæ in cephalicâ, quæ tamen valdè tumida ad claviculam uſque, varicem mentiebatur. Pendulo brachio, venæ tumefactæ longè craſſiores videbantur; ſublato verùm eodem, tumor venarum deſidebat: Pulſatio cum motu tremulo planè ceſſabat in cephalicâ, obſcura erat in medianâ, dum interim perſtaret in baſilicâ. Ad brachium aure admotâ, ſtrepitus ſicut & pulſationes, facilè diſtinguebantur, & multò faciliùs, quandò ſpecillum ferreum, alterâ extremitate tumori incumbens, alterâ inter dentes retinebatur, vel applicabatur auri; ille quidem ſtrepitus adeò ſufflabat, ut æger in lecto jacens, cubito propè caput ſtrato, ſomnum capere non poſſet. Digiti apice baſilicam venam ad ſectionis locum fortiter premente, perſentiri potuit arteriæ pertuſæ foramen, & præſertìm ſaltus ſanguinis ex arteriâ in venam: quâ continuatâ preſſione, ita ut obturaretur foramen, & transfuſio ſanguinis impediretur, pulſatio in cæteris venis evanuit, illarumque diameter fuit imminuta. Si vel humeralis,

vel subclavia comprimeretur arteria, ad naturalem statum restituebantur venæ; finito verùm pressu, mox tumidiores apparebant. Demùm hoc singulare quod celeberrimum *Hunter* non effugerat, observavit Clar. *Cleghorn*, scilicet arterias supra locum affectum dilatatas & fortiùs pulsantes, infra verò debiliori pulsu donatas, & angustiores quàm in illæso lateris oppositi brachio. *Medical observ. vol.* 4, *pag.* 110.

His quidem observationibus & experimentis ritè perpensis, jam sat præclara datur Aneurysmatis varicosi diagnosis, ut nec pro Aneurysmate tum vero, tum spurio, nec pro varice habeatur: distinguitur enim ab Aneurysmate vero, quia sanguis intrà parietes arteriæ contentus, ipsam dilatat, & ad tumorem extollit; à spurio differt, propterea quòd sanguis ex arteriâ læsâ in telam cellularem effunditur, & ibi tumorem producit; cum varice demùm quæ duntaxàt venæ præternaturalem offert dilatationem, confundi non potest: insuper in Aneurysmate seu vero, seu spurio desunt venarum pulsus & dilatatio; in varicibus nulla occurrit pulsatio.

Quoad Aneurysmatis varicosi prognosim, si tumor non turbetur, nihil mali portendit. Etenim brevì ad certam magnitudinem increscit ultra quam ampliùs procedere non solitus est; ut in homine cui tertio die post phlebotomiam exorta fuit illius Aneurysmatis species; quæ à primis temporibus fuit tumoris magnitudo, eadem quinque annis posteà perstabat, quandò clarissimum *Hunter* adiit æger. Sic quoque in muliere quam hoc malo correptam ille videbat, quatuordecim abhinc annis, hoc solum immutatum observavit, venam scilicet arteriæ incumbentem, paulò magis dilatatam. Minus igitur periculum minatur istud Aneurysma, quàm verum & spurium, quæ sæpiùs de die in diem crescunt: unicum incommodum secum affert, quòd in latus affectum lecto incumbere non possit æger, quin stupor

molestus à compressione venarum in toto brachio percipiatur.

Cùm ægrotantem in vitæ discrimen non adducit Aneurysma varicosum, fidenter sibimet ipsi committendum est; caveatur modò ne compressione versùs axillam obex ponatur venoso sanguini. Si verò fortè tumor aut vena in majorem molem increscunt, manica seu brachialis fascia laqueis illigata molliterque constricta, adhibeatur. Plena tamen hujus morbi à principiis per compressionem curatio sequenti modo tentari potest.

Primùm digiti manûs singuli fasciolâ obligantur; altera in manum & inferius brachium ad illius flexuram circumducitur; dein super densum atque quadratum pulvillum loco vulneris arteriæ impositum, duo decussantur splenia, quæ plurimis fasciæ gyris firmiter alligantur: humero quoque juxta decursum arteriæ humeralis, spissus & oblongus adnectitur pannus qui sanguinis fluxum paululùm coerceat: alia tandem, sed longior & latior fascia, ab infimo ad summum circumvolvitur brachium, quibus peractis, ægrum lecto jacentem ita collocare decet, ut brachium leviter flexum, supposito pulvinari molliùs fulciatur.

Hæc vinctura nisi decem aut duodecim post diebus resolvitur, & iterùm atque iterùm adducitur usque ad perfectam morbi sanationem: interdùm vel spiritu vini, vel poscâ conspergitur brachium. Sanguinis detractio etiam repetita, diæta tenuis, corporis & animi quies non sunt omittenda. Quæ simplex & facilis curandi methodus, juxta clarum *Guattani* bene atque feliciter evenit. *

* Leg. Histor. 4a. pag. 178. in ejus libro de Aneurysmatibus externis. Romæ, 1771.

